

80-ci ilə ədəbi nəslinin istedadlı nümayəndəsi, tanınmış nəsir Əlibəyov bir fikriylə tam razıyam: «...müəllifin məhəbbətlə yaratdığı Həsifə xanım obrazında Sona xanımın öz xarakter və xeyirxah əməllərinə uyğun nə qədər oxşar moqamlar tapmaq mümkündür! Elə Həsən bəy də onu deyirdi: «Dəl təmizlik ruhu və qəlbin bəkirəliyidi».

***

«İşığa gedən yol» romanında o qədər məsələlər, şəxsiyyətlər, hadisələr var ki, bu yoxda onların çox cüzi bir hissəsinə toxunuldu...

Zərdabi və M.F.Axundov, Zərdabi və S.Ə.Şirvani, Zərdabi və XIX əsrin ikinci yarısındakı ədəbi məclislər və bu məclislərin aparıcı üzvləri: Zərdabının Qubadakı fəaliyyəti və Mustar bəy, Zərdabının Tiflis dövrü, Zərdabının Bakı Realn Gimnaziyadakı fəaliyyəti, Zərdabının din xadimləri ilə görüşü – Axund Mirzə Əbu Turab, Axund Mirzə Məhəmməd Karim, Axund Molla Rəhulla (bu üç şəxsi H.Z.Taqiyev Həsən bəylə tanış edəndə onları ziyalı kimi təqdim edir), İsmayıl bəy Qasımlı, Mirzə Hüseyn Əfəndi, Ünsizadə qardaşları, Əhməd bəy Ağayev, Məhəmmədəğa Şahisəli, Əlimardan bəy Topçubaşov, Əli bəy Hüseynzadə, Zərdabının Maksim Qorki və F.İ.Şalyapinlə görüşü, asarda yəqinə mənəviyyatlı memar Dmitri Semyonoviç

YAXŞI YAZMAQ

*Sona Vəliyevanın
«İşığa gedən yol»
romanı haqqında düşüncələr*

Şərəfsizlərin Həsən bəylə münasibəti (Həsən bəy bu məmuru «səlsək dost» adlandırmış), Həsən bəyin Vera və Tachibəyim və... burada qeyd olunmayan digər onlarla adamba münasibəti – ümumiyyəti, onlarla hadisədən, xüsusən, Həsifə xanımın içimisi fəaliyyətindən, Zərdabi və H.Z.Taqiyev dostluğundan... danışa bilmədik...

***

Sona Vəliyeva azərbaycançılığı milli ideologiya kimi araşdıran alimlərimizdəndir. Azərbaycançılığın ən geniş əməli əməyi elə «İşığa gedən yol» romanıdır ki, o bu tarixi romanda onlarla tarixi şəxsiyyətlə yanaşı, Həsən bəy Zərdabi kimi nəhəng düşüncə sahibinin həyatından, «İşığa gedən yol»dakı fəaliyyətindən, çətin, məhrumiyyətlərlə dolu mübarizəsindən bu həcmdə dəyərli bir əsər yoxda bilib.

Dövədi qeyd etmişdim ki, romanın hər cümləsinin arxasında dəqiq mənbələr, faktlar dayanır. Roman Azərbaycan tarixinin hər mənada çox zəngin, təxminən 60 ilə yaxın bir dövrdən bəhs edir. Bu roman da ilkdir. Arzu edək ki, bu dövrə dərindən bələd olan yazarı (həm də tədqiqatçı) kimi «İşığa gedən yol» romanı Sona Vəliyevanın uğurlu əsər yaradıcılığının davamlı başlanğıcı olsun...

*Sabir BƏŞİRLİ,
fəlsəfə elmləri namizədi,
Yardımlı rayonu, Peştəsar kənd
məktəbində müəllim.*